

OPEN BRIEF AAN MINISTER GERDA VERBURG

Door burgerinitiatief SOCIAAL INITIATIEF
contact@sociaalinitiatief.nl

Amsterdam, 8 juni 2009

Geachte Mevrouw Verburg,

Wij hebben vernomen dat u voornemens bent na het seminar van d.d. 9 juni 2009, een besloten diner te geven voor twintig genodigden waarbij helaas niet alle vertegenwoordigers die op het seminar aanwezig zullen zijn, zijn uitgenodigd, dit gezien het 'voorbehouden is aan een kleine groep die een aantal specifieke organisaties of partijen vertegenwoordigen'.

Wij betreuren dit ten zeerste en willen onze ongenoegen hierover uiten. Wij keuren deze 'selectieprocedure' ten zeerste af en maken er bezwaar tegen gezien wij van mening zijn dat het toe laten van GMO iedereen in Nederland aan gaat, en niet slechts een paar door u eenzijdig uitgekozen enkelingen die onmogelijk een eerlijke en evenwichtige representatie van het Nederlandse volk weer kunnen geven ten aanzien van de GMO discussie. Zeker niet gezien het feit dat tijdens dit diner met name aandacht zal worden besteed aan het verteren van voedsel, een context waar de GMO discussie niet in past, zijdelings ter sprake kan worden gebracht, dan wel de aandacht zal krijgen die het verdient. Het is om die redenen dan ook niet het geschikte moment om deze discussie geloofwaardig en evenredig te kunnen houden, laat staan daar welke conclusies dan ook aan te kunnen verbinden.

Geheel conform onze rechten als burgers, eisen wij dat overleg, debatten, en beslissingen in het **openbaar** gebeuren in openbare bijeenkomsten zodat ze **transparant** zijn en open voor ieder die daar aan mee wil doen, zeker als dit zaken van milieu en volksgezondheid betreffen, in overeenstemming met de **internationale (Aarhus Verdrag) en Europese regelgeving (o.a., 2003/4/EC, 2003/35/EC)**, zoals tevens in Nederland geldt.

Wij eisen dan ook dat u het **diner aflast** en in plaats daarvan weer een oproep doet aan alle participanten om bij een volgende bijeenkomst de inhoud van de seminar op te sommen.

HIERONDER HEBBEN WIJ DE VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN ONZE LEDEN VERZAMELD:

1. Hoe komt het dat u als een van de weinige ministers van Landbouw nog steeds de EFSA- beoordeling heilig wilt volgen terwijl, zoals u hieronder kunt lezen, reeds op 4 december 2008 de Milieuraad uitdrukkelijk besloten heeft dat eerst de risicoanalyse van GMO's moeten worden verbeterd voordat er verder kan worden ingegaan of het toelaten van GMO wel of niet wenselijk is? (**inmiddels hebben Frankrijk en Duitsland ook al MON810 verboden**)

<http://www.greenpeace.nl/news/beoordelingssysteem-veiligheid>

BEOORDELINGSSYSTEEM VEILIGHEID GENTECHGEWASSEN FAALT (04 december 2008)

Europese milieuministers hebben er tijdens de Europese Milieuraad op 4 december op aangedrongen om de risicoanalyse van GMO's te verbeteren. Hiermee zenden lidstaten een duidelijk signaal uit naar de Commissie dat de manier waarop de gevolgen van gentechgewassen op het milieu, onze gezondheid en het leven van miljoenen boeren worden beoordeeld, ernstig tekort schiet.

OPENHEID VAN ONDERZOEKSGEGEVENS

1. Tijdens de bijeenkomst, pleitten de Europese milieuministers voor een lange termijn risicobeoordeling van de effecten van gentech op het milieu, levende organismen en gezondheid.
2. Daarnaast moedigen ze onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek aan en toegang tot de informatie die tot nu toe geheim wordt gehouden door de Agro-biotech bedrijven.
3. Bovendien sporen ze de EFSA, die een sleutelrol speelt in alle Europese beslissingen over gentech, aan de gevolgen van het gifgebruik op gentechgewassen te heroverwegen. Over gifproducerende gentechgewassen zeggen ze dat deze op dezelfde manier moeten worden behandeld als landbouwgif.

Muizen Bewijzen: EFSA Incompetent

Eerder deze maand publiceerde de Oostenrijkse overheid een onderzoeksrapport waaruit bleek dat:

1. Muizen gevoed met gentech-maïs, verminderd vruchtbaar werden. EFSA had over deze Monsanto gentechmais eerder positief advies gegeven. Een duidelijk teken dat de veiligheid van gentechgewassen voor mens en milieu bij het huidige beoordelingssysteem niet is gewaarborgd.
2. In een 10-jarige studie in Australië werd geconcludeerd dat muizen gevoed met GE erwten, longontsteking ontwikkelde.
3. In een 90 dagen studie door Monsanto vastgesteld werd dat de ratten die GM mais MON863 aten, nier- en leverabnormaliteiten ontwikkelden naast veranderingen in de kwaliteit van de bloedcel. (dit werd geheim gehouden)

4. 'Antibiotic resistance marker genes', die in sommige GMOs worden gebruikt, een tolerantie aan antibiotica kunnen veroorzaken, die de doeltreffendheid van geneesmiddelen ondermijnen.
5. De hoge graad van wetenschappelijke onzekerheid over de veiligheid van de gewassen van GM betekent dat de onvoorspelbare en onverwachte gevolgen voor menselijke en diergezondheid serieus genomen moeten worden.

Kortom dat het **voorzorgsprincipe** ("**precautionary principle**") zoals vastgelegd in het EU Verdrag, hier dus toegepast moet worden.

2. In uw brief van 13 maart 2009 informeert u de kamer dat 'bij stemming over besluiten over markttoelating kunnen lidstaten hun stempositie toelichten. Hieruit blijkt keer op keer dat de weerstand voor een belangrijk deel is gebaseerd op mogelijke sociaal-economische gevolgen van ggo-gewassen en een negatieve publieke opinie. Lidstaten vragen zich af of ggo's passen in de visie op duurzame landbouw en de voedselkwaliteit die zij nastreven en of ggo's passen in de lokale landbouwpraktijk.'

Echter, u vergeet daarbij de **risico's van kruisbestuiving**, de onderzoeken van ggo's gebruik voor dieren die duiden op gevaarlijke dan wel onwenselijke gezondheidsgevolgen, en andere belangrijke wetenschappelijke onderzoeken die dergelijke gezondheidsrisico's bevestigen, te noemen. Er kan om die reden geen sprake zijn van een eerlijke en natuurgetrouwe weergave van alle feiten aan de kamer.

U heeft als minister, maar zeker als ethisch en integer mens, de plicht en de verantwoordelijkheid om uw positie zodanig te gebruiken dat u beslissingen neemt die niet alleen op korte termijn, maar ook **op lange termijn**, ook ten aanzien van toekomstige generaties, de gezondheid van de burgers en de bescherming en diversiteit van het milieu als prioriteit stelt en dus waarborgt, naar eer en geweten. In volledig vertrouwen dat u als zodanig kunt en zult handelen, hebben wij burgers, u als minister aangesteld.

Blijkbaar deelt u alle risico's voor de gezondheid van ons burgers en ons milieu niet met die van uw collegae. Daarin behoort u tot een minderheid. Indien u persoonlijk een andere mening heeft die niet in overeenstemming is met de meerheid in de bevolking, dient u zich echter, gezien het feit dat wij in een democratie leven, in het belang van het volk daarbij neer te leggen. Tenzij u, op basis van evenwichtige en representatieve inspraak, bekleed met juiste en billijke feiten op basis van verschillend, en niet eenzijdig uitgekozen, wetenschappelijk onderzoek, een meerderheid kunt overtuigen dat er **geen enkel risico** voor mens en milieu op korte dan wel lange termijn verbonden is aan het gebruik van ggo's. Dit is geheel conform het **voorzorgsprincipe**.

Dit doet u zeer zeker niet door simpelweg te stellen dat er geen gegronde risicoanalyses zijn. Ten eerste is dit onjuist, ten tweede voert u voor deze bewering geen enkel bewijs aan, ten derde negeert u alternatieve wetenschappelijk onderzoeken die deze risico's juist wel bevestigen, en tenslotte is het niet aan u om zonder wetenschappelijke achtergrond bepaalde risicoanalyses zomaar af te doen als 'ongegronde'. Zelfs **EFSA heeft in haar rapporten eigenlijk ook toegegeven dat er risico's zijn**, die u zeer zeker zult hebben vernomen, dan wel van op de hoogte had moeten zijn, van Greenpeace. Om dan geheel ongegrond en zonder nadere toelichting vast te blijven houden aan een oudere, hiermee tegenstrijdige, verklaring, lijkt ons onwetenschappelijk en strijdig met uw taak het belang van het milieu en de volksgezondheid, als prioriteit te waarborgen.

Op zijn minst, vereist een beslissing voor het wel of niet toelaten van ggo's, een wetenschappelijk en holistische analyse en onderbouwing. Dit zal niet alleen factoren van gezondheid en milieu moeten belichten op korte en lange termijn, maar ook onderzoeken hoe de biologische landbouw zou kunnen blijven bestaan, en tevens een financieel-economische analyse, *inter alia*, wat de kosten voor de burgers zullen zijn gezien alle subsidies die u wilt uitreiken in verband met ggo-gebruik, o.a., aan de boeren, onderzoeksinstituten, universiteiten, de kosten van ambtelijk apparaat, en de kosten van patenten, etc. Pas dan kan duidelijk worden gemaakt wat de voordelen voor ons burgers, en niet voor de economie, i.e. enkele bedrijven, zullen zijn indien ggo's zullen worden toegelaten in Nederland. Alleen op basis daarvan kan een evenwichtige en weloverwogen beslissing worden genomen, die in het belang is van de burgers wiens belang u dient te behartigen. Want bedenkt u eens, wat **zullen de kosten voor de maatschappij** zijn, als blijkt dat **ggo's wel tot schade voor natuur en mens zullen leiden**, die zijn niet te overzien! Wij mogen er toch vanuit gaan dat u als minister deze **economische verantwoordelijkheid** in ogenschouw neemt.

3. We vinden het merkwaardig dat u als minister van Landbouw eigenlijk klaagt dat er bij de toelatingsprocedure van GMO's, zoals ik uw brief interpreteer, geen rekening gehouden wordt met het sociaal-economisch aspect.

Het is toch juist wettelijk bepaald om de burger, plant dier en milieu te beschermen! **Landbouw gaat toch om het voeden van de mensen, het vervullen van de eerste en meest belangrijke behoefte van de mens!** Het is geen kwestie van winst veilig stellen voor een bedrijven, het gaat om ons **grondrecht te waarborgen op voedsel** dat ons in staat stelt in leven en gezond te blijven, op de kwaliteitswaarborging van dat voedsel op een economisch haalbare manier. Hierbij mag economisch belang juist niet prevaleren boven kwaliteit en gezond voedsel.

4. U zegt in uw brief: "Bij veel lidstaten bestaat de wens de regels voor toelating van ggo's tot de EU-markt opnieuw te bezien". Dit is een duidelijk signaal en erkenning van het feit dat in lidstaten wel degelijk de mening heerst dat er tot nu toe juist niet zorgvuldig genoeg is gekeken naar welke de juiste en ethisch verantwoorde richtlijnen zijn om ggo's toe te laten. Er bestaat blijkbaar onenigheid en twijfels hierover, wat dus een voorzichtige benadering van dit onderwerp zou rechtvaardigen. Daarenboven is het een publiek geheim dat door Monsanto wetenschappelijk onderzoek dat de negatieve effecten van ggo's op

gezondheid en milieu heeft bewezen, bewust is onderdrukt, en onafhankelijk wetenschappers die dergelijke negatieve resultaten ook aangekaart hebben, direct ontslagen zijn. Andere ministers, die hiervan inmiddels op de hoogte zijn, en dit alles zeer serieus nemen, hebben, onder andere op basis van deze informatie, hun 'policy' veranderd en aangepast, om volledige verantwoordelijkheid te kunnen nemen voor de gezondheid van hun burgers. Het lijkt ons dan ook dat u geen enkele reden heeft om deze ministers niet te volgen in hun **zorg en verantwoordelijkheid**.

5. U zegt in uw brief: "De lidstaten voeren uiteenlopende argumenten aan om in de raad tegen markttoelating te stemmen of om zich te onthouden van stemming. Deze argumenten hebben veelal betrekking op sociaal-economische aspecten van ggo's, zoals het vermeend gebrek aan meerwaarde van ggo's, de vraag of ggo's passen in de ontwikkeling van duurzame landbouw of de lokale landbouwpraktijk". Maar dit is juist de verantwoordelijkheid die wij van ministers verwachten.

U vervolgt: "De verdeeldheid binnen de EU over ggo's zal blijven bestaan, zolang dergelijke argumenten ten grondslag liggen aan de posities van de lidstaten". Maar deze argumenten ondersteunen wij, en wij zien geen enkele aanleiding om hiervan af te stappen, ook al werkt dit belemmerend voor de door u ingenomen stelling.

Ons benieuwd wat u precies bedoelt met : "de start van een proces om beter inzicht te krijgen in de sociaal-economische gevolgen van het in de handel brengen van GMO". Andere ministers hebben dit al reeds gedaan, en concludeerden op basis van rapporten, onderzoek en wetenschappelijke analyses dat er:

1. geen meerwaarde van ggo's is;
2. dat ggo's niet passen in de ontwikkeling van duurzame landbouw;
3. dat co-existentie bij de lokale landbouwpraktijk niet mogelijk is!

Het lijkt ons dat u dergelijk duidelijk bewijs niet kunt negeren, en simpelweg af te doen door te verwijzen naar de positieve effecten van de handel van GMO op onze economie. Voor ons lijkt Genetic Engineering op het integraal verstoren van natuurprocessen. Verder merken wij op dat deze 'handelsbevorderende GMO politiek' vaak gepaard gaat met dwangmaatregelen, direct of indirect, aan een ieder, boer of lidstaat, die weigert zich afhankelijk te maken van Monsanto en andere gelijksoortige bedrijven. Dit alles om doelgericht en zonder inachtneming van publieke opinie, ggo's in te voeren in Europa, tegen de wil van de meerderheid van de burgers in Europa. Wij raden u dan ook aan een ontvankelijke, onafhankelijke en democratische houding te hebben ten aanzien van deze cruciale beslissing, de gevolgen waarvan tevens **verantwoordelijkheden voor toekomstige generaties** met zich meebrengt.

6. In uw brief noemt u GMO landbouw "**duurzaam**". De vraag is kunt u dit onderbouwen op basis van gezondheid en milieu aspecten. **Biologisch duurzaam landbouw** zal juist daardoor verdwijnen; boeren verliezen hun recht om zaad te kweken en te zaaien. In plaats daarvan krijgen ze zaad dat onvruchtbaar is gemaakt zodat ze geen zaad overhouden maar afhankelijk zullen worden van multinationale bedrijven. Bedrijven krijgen een monopolie en kunnen deze boeren gaan dreigen, al of niet voor het gerecht. Dit terwijl de tendens wereldwijd, maar zeer zeker in Nederland, is dat men juist **60% meer biologisch voedsel** is gaan eten. Een trend die alleen maar aantrekt juist gezien het feit dat het voedsel dat in de gewone winkels te krijgen is, zo kwalitatief slecht is, nergens naar smaakt en niets toevoegt aan onze gezondheid. De burgers, waarvan de meerderheid dus geen GMO wil, zullen uiteindelijk dus geen keuze meer hebben. En voordat ze het GMO voedsel überhaupt kunnen kopen, al miljoenen van hun belasting geld verplicht 'schenken' aan de landbouwindustrie, wetenschappers, het patenteren, etc. Hoe duurzaam is dat? Ten slotte, zullen boeren die hun biologisch duurzame landbouw ondermijnd zien worden door naburige ggo-akkers, recht hebben op **schadevergoeding**, wat kan leiden tot **enorme schadeclaims**.

7. U moet begrijpen dat wij weten dat Europa **€500.000 miljoen** per jaar aan **boetes** aan de WTO zal moeten gaan betalen als GMO niet ingevoerd zal worden. Tevens weten we dat lidstaten achter de burger's rug om contracten getekend hebben om de invoering te kunnen bewerkstelligen. We weten ook dat Europa 12 jaar 150.000 miljoen aan boetes betaald heeft om hormonen vlees niet in te voeren, plus miljoenen in juridische kosten voor de rechtzaken die 12 jaar lang duurden. En we weten ook dat nu op indirecte manier het **hormonen vlees** toch ingevoerd zal worden.

Wij dringen er bij u op aan dat u met andere ministers in Europa actie onderneemt om deze **contracten die ministers van economie destijds getekend hebben in de WTO teniet te doen!** Dit zou juridisch moeten worden afgedwongen. Ten eerste zouden deze feiten publiek moeten worden gemaakt, volgens ons recht op informatie. Ten tweede, zouden deze contracten ongeldig moeten worden verklaard, omdat zij zonder enige democratische geldigheid tot stand zijn gekomen, en er geen overleg of inspraak is geweest. Zij zijn **in strijd met het algemeen belang**, omdat de gezondheid van de burger en het milieu hiermee geschaad wordt; overwegingen ten aanzien van bescherming van de handel zullen hieraan ondergeschikt moeten zijn.

ONZE ANTWOORDEN OP HETGEEN MINISTER VERBURG VAN ONS VRAAGT.

1. Welke sociaal-economische criteria zouden moeten worden opgenomen in dit beoordelingskader.

Eerst moeten de criteria van onafhankelijke wetenschappers toegelaten worden:

Zie hierboven over de **BEOORDELINGSSYSTEEM VEILIGHEID GENTECHGEWASSEN FAALT.**

Zie hieronder een verklaring van een paar dagen geleden:

STATEMENT OF AUSTRALIAN, CANADIAN AND US FARMER, ENVIRONMENTAL AND CONSUMER ORGANIZATIONS

June 1, 2009 Summary Statement:

In light of our existing experience with genetic engineering, and recognizing the **global consumer rejection** of genetically engineered wheat, **we restate our definitive opposition to GE wheat** and our commitment to stopping the commercialization of GE traits in our wheat crops. We are committed to working with farmers, civil society groups and Indigenous peoples across the globe as we travel the road towards global food sovereignty.

<http://www.cban.ca/Resources/Topics/GE-Crops-and-Foods-Not-on-the-Market/Wheat/Definitive-Global-Rejection-of-Genetically-Engineered-Wheat>

2. Wat zou er moeten gebeuren om zorgen over ggo's te verminderen en weg te nemen, en de kansen voor een duurzame landbouw te benutten.

Nederland geventuurend verklaren, en de biologische landbouw, wat de enige duurzame landbouw is op een moderne, wetenschappelijk manier verder te laten ontwikkelen; door subsidies, onderzoek en samenwerken van boeren en wetenschappers te bevorderen, om de flora en fauna weer in een gezonde balans met de mens te brengen.

Voor de consument zijn er geen enkele voordelen, maar enorme nadelen (ook financieel) en gezondheidsrisico's:

1. Astma, sensibilisatie/eczem, allergie die gemeld worden;
2. Hersenbeschadiging, neurale celdood (apoptosis);
3. Aantasting van de spermakwaliteit, misvormingen;
4. Gezondheidsproblemen, die in gevalideerde wetenschappelijke rapporten te vinden zijn.

Hieronder een heldere juridische uitleg waarom coexistence niet mogelijk is.

GREENPEACE AND FRIENDS OF THE EARTH (23 October 2008)

http://ecob.jrc.ec.europa.eu/documents/AnnexRuralDevAG_ContributionGreenpeaceandFoEE.pdf

1. 'COEXISTENCE' IS IMPOSSIBLE

Contamination of conventional crops is one of the major problems associated with the growing of genetically engineered (GE) plants and one of the reasons why we believe there should be no release of genetically modified organisms (GMOs) into the environment.

* Mounting evidence shows that 'coexistence' between GM and conventional and organic crops is impossible. GMOs, being living organisms, once released into the environment, cannot be controlled and will lead to genetic contamination. GMOs can easily be transferred by the wind, via insects, farm and wild animals and humans.

* The genetic contamination undermines farmers' right to produce GM-free products as well as consumer's right to eat GM-free food. This is further exacerbated by the lack of political will at the EU level to ensure that non GM farming is protected from genetic contamination.

* 'Coexistence' is a policy concept that the European Commission is clearly using as a means to enable contamination rather than prevent it. **Every year dozens of cases of genetic contamination are reported worldwide.** While 90% of GMOs are cultivated in four countries contamination spreads beyond their borders.

Greenpeace's GM Contamination Register Report² alone **has recorded 216 officially reported contamination events in 57 countries.**

* GMOs after commercialisation and even detected GM contamination is often not published by food producers.

* Alarming contamination cases have also been caused by experimental crops. A clear example is the global contamination accident caused by Bayer's GM rice (LL601) in 2006 and 2007. This GM variety of long grain rice was tested on field trials in the US between 1998 and 2001. Despite the fact that field trials were discontinued, five years afterwards dozens of US rice products contaminated with Bayer LL601 were found throughout the world, causing massive financial costs to the rice industry.

2. THE COMMISSION POLICY ON 'COEXISTENCE' AIMING AT LIMITING GM-CONTAMINATION BELOW 0.9% IS WRONG IN LAW.

The Commission's interpretation of 'coexistence' in the Commission Recommendation is legally flawed.

* According to Directive 2001/18 (Article 26a) and Regulation 1829/2003 (Recital 28) 'coexistence' measures should be put in place in order **to "avoid the unintended presence of GMOs in other products"** and not to keep products below the 0.9% labelling threshold - as it is currently advocated by the Commission.

* The 0.9% labeling threshold in final products is legally irrelevant when deciding how to implement 'coexistence' measures. Under EU law such a threshold is valid only if the contamination is "adventitious" and "technically unavoidable".

* Measures aiming at avoiding GM contamination **must ensure that contamination of conventional and organic crops is prevented** and cannot, as it is now, aim at allowing an 'acceptable' level of contamination.

3. 'COEXISTENCE' MEASURES AIMING FOR 0.9% GM CONTAMINATION AT THE FARM GATE (COMMISSION INTERPRETATION) VIOLATE THE POLLUTER PAYS PRINCIPLE.

Establishing measures that allow GM contamination up to 0.9% at the farm gate, as the Commission recommends through its legally flawed approach (see point 2 above), **imposes heavy economic burdens on all operators along the food processing chain.**

* Since contamination happens throughout the food chain (e.g. during storage, transport, food processing, etc.) **agricultural produce cannot leave the farm gate with 0.9% GM contamination, otherwise the product will have to be labelled as containing GMOs.**

This approach contradicts the polluter pays principle enshrined in the EU treaty, by imposing costly measures on all down-stream operators to avoid contamination and by forcing them to sell their products at a lower price should the contamination level be higher than 0.9%.

4. 'COEXISTENCE' MEASURES AIMING FOR 0.9% GM CONTAMINATION AT THE FARM GATE (Commission interpretation) **jeopardize consumers' right to choose GM-free products.**

* The mandate paper of the European Coexistence Bureau states that the purpose of 'coexistence' is to ensure **"the ability of farmers to choose between the cultivation of genetically modified (GM) crops or Organic crops"**. However, consumers have a right to choose Organic food products: **"Member States may take appropriate measures to avoid the unintended presence of GMOs in other products"** (Directive 2001/18 Article 26a). As outlined above (point 3), products leaving the farm can easily be contaminated in the processing chain.

* The aim has to be to ensure a sufficient supply of Organic food and feed, otherwise the consumer will be forced to eat food contaminated with GMOs against their own will. **If consumer choice for Organic food at 0.00% contamination level cannot be guaranteed, GMOs should not be cultivated.**

5. 'COEXISTENCE' IS NOT PURELY AN ECONOMIC ISSUE – ENVIRONMENTAL AND HEALTH CONSIDERATIONS HAVE TO BE TAKEN INTO ACCOUNT

GM contamination is not only an economic issue as the Commission states in its Recommendations;⁴ **inappropriate 'coexistence' measures leading to contamination of Organic food leads to serious environmental costs.** Environmental and safety concerns remain of fundamental importance throughout the cultivation of GMOs. Directive 2001/18 recognizes an ongoing need to protect human health and the environment. **EU law foresees post-marketing monitoring requirements and a safeguard clause allowing GMOs authorizations to be suspended and the products to be withdrawn from the market – as some means of addressing this requirement.**

'Coexistence' measures introduced by member states have to ensure the protection of human health and the environment.

6. 'COEXISTENCE' IS NOT PURELY AN ECONOMIC ISSUE – SOCIAL IMPACTS OF GM CONTAMINATION HAVE TO BE TAKEN INTO ACCOUNT .

Recently published peer reviewed scientific study has pointed to the social consequences of GM contamination in Spain.⁵ The study concludes that the small acreage of BT CORN grown in Spain has **created conflicts within society.** *"The concept of coexistence and its proposed implementation ... generates new social conflicts through the individualization of choice and impacts."* 'Coexistence' cannot be understood as a purely economic issue. Contamination leads to social tensions. Social considerations have to be all taken into account.

7. NEED FOR A HOLISTIC AND INTEGRATED APPROACH

Genetic contamination can occur at any stage of the production chain: during seed production, cultivation, storing, transport and processing. In order to safeguard conventional and organic agriculture from genetic contamination strict measures should be enacted.

* Measures aimed at preventing GM contamination cannot be considered separately, as it is currently happening (seed thresholds, 'coexistence' measures, labelling threshold etc.). **These measures should be integrated in one system** and discussed in an integrated and holistic manner. **Contamination has to be avoided at every stage of crop cultivation and food production.**

8. GMO'S GROWERS MUST BEAR RESPONSIBILITY FOR CONTAMINATION ACCIDENTS

The technical working group paper on maize states that ensuring 'coexistence' is a joint responsibility of GM and Organic food growers: "the TWG-Maize will identify measures that are to be implemented by the different types of operators (GM or Organic crop growers)". **This contradicts the polluter pays principle and the Commission Recommendation.**⁴ This latter states that GM growers should bear the responsibility for implementing 'coexistence' measures:

"As a general principle, during the phase of introduction of a new production type in a region, operators (farmers) who **introduce the new production type should bear the responsibility of implementing the farm management measures necessary to limit gene flow.**" (Commission Recommendation paragraph 2.1.7) The Vienna conference in 2006⁶ also concluded that that **GM farmers are responsible for preventing contamination.**

GM farmers have to bear the full responsibility to prevent contamination.

9. LIABILITY MEASURES NEED TO BE INTRODUCED

In Spain, organic farmers are currently driven out of business because of GM contamination. The economic losses that these farmers suffer after their crops are contaminated with GMOs are born by themselves, the polluted, not by the polluters.⁵

The current lack of any **meaningful liability regime is the missing link that makes current 'coexistence' rules useless.** Without a strict liability regime that puts the burden of proof on GM-farmers and operators (polluters) there is no real incentive to prevent contamination of neighbouring farmers and operators along the food processing chain.

*** The EU has to implement a liability regime that puts the burden of proof on GM farmers and producers and that requires them to stipulate insurance policies.**

10. SEEDS MUST NOT HAVE ANY GMO CONTAMINATION

Seeds are the starting point of production. Allowing even a minimal level of contamination of conventional seed stocks will make Organic agriculture impossible and will condemn conventional and organic producers. Allowing seed producers to sell **contaminated seeds without any label**, will unjustly make it even more difficult for all **subsequent economic operators to avoid contamination.**

Seed purity has to be ensured with all means.